

Aktualności MSSF

Pojawiające się problemy i praktyczny poradnik*

Dodatek 65 - lipiec/sierpień 2008 r.

MSR 23

Główna różnica pomiędzy obecnie obowiązującą, a zmienioną wersją MSR 23 polega na tym, że koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przypisać do transakcji nabycia, budowy lub wytworzenia dostosowywanego składnika aktywów, stanowią część wartości początkowej tego składnika aktywów zgodnie ze zmienionym MSR 23. Zgodnie z obecnie obowiązującą wersją MSR 23, jednostki sporządzające sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF mogły decydować czy kapitalizują takie koszty finansowania, czy obciążają nimi bezpośrednio rachunek zysków i strat. Jednostki sporządzające sprawozdania finansowe według MSSF, które wykazywały koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio w rachunku zysków i strat zgodnie z obecnie obowiązującym MSR 23, przygotowują się obecnie do przyjęcia zmienionego MSR 23. Pojawia się wiele pytań. Olivier Scherer, partner w światowym zespole świadczącym usługi doradztwa księgowego PwC przygląda się niektórym problemom, jakim zajmował się światowy zespół świadczący usługi doradztwa księgowego.

Zmiany do MSR 23 obowiązują dla rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2009 r. lub później, przy czym dozwolone jest jego wcześniejsze zastosowanie.

Informacje ogólne, zakres i definicje

Dostosowywany składnik aktywów jest to taki składnik aktywów, „który wymaga znacznego okresu czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży”. Czy istnieje jakieś wyraźne kryterium ustalania „znacznego czasu”?

Nie. Zmiany do MSR 23 nie definiują „znacznego okresu czasu”. Kierownictwo dokonuje subiektywnego osądu przy ustalaniu, które aktywa są aktywami dostosowywanymi, biorąc pod uwagę charakter danego składnika aktywów. Składnik aktywów, którego przygotowanie do użytkowania trwa dłużej niż jeden rok, będzie zazwyczaj zaliczany do aktywów dostosowywanych. Gdy kierownictwo wybierze już kryteria i rodzaj aktywów, powinno stosować je do danego rodzaju aktywów w sposób konsekwentny.

Tam, gdzie należy, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego, kierownictwo ujawnia, w jaki sposób dokonano oceny, które kryteria wzięto pod uwagę oraz które rodzaje aktywów podlegają kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego. Czy koszty finansowania zewnętrznego poniesione w celu sfinansowania wytworzenia zapasów, których cykl produkcyjny jest długotrwały (np. wino lub ser), mogą być kapitalizowane?

Tak. Zmiany do MSR 23 nie nakładają obowiązku kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego w przypadku zapasów, które są produkowane w dużych ilościach lub w sposób powtarzalny, ale pozwala na nią, o ile tylko cykl produkcyjny wymaga „znacznego okresu czasu”, tak jak w przypadku wina lub sera. Decyzja o kapitalizowaniu kosztów finansowania zewnętrznego w odniesieniu do tych zapasów stanowi wybór zasady rachunkowości. Kierownictwo powinno ją ujawnić, o ile jest istotna.

Koszty finansowania zewnętrznego kwalifikujące się do kapitalizacji

Spółka nie ma żadnych kredytów i wykorzystuje swoje własne zasoby pieniężne do finansowania budowy składników rzeczowego majątku trwałego. Środki pieniężne

wykorzystywane do finansowania budowy mogłyby być w przeciwnym razie wykorzystane do realizacji przychodów z tytułu odsetek. Czy kierownictwo może kapitalizować „teoretyczne” koszty finansowania zewnętrznego stanowiące koszty utraconych korzyści w stosunku do środków pieniężnych zaangażowanych do finansowania budowy składnika aktywów?

Nie. „Teoretyczne” koszty finansowania zewnętrznego nie mogą być kapitalizowane. Zmiany do MSR 23 ograniczają wartość, która może być kapitalizowana, do faktycznie poniesionych kosztów finansowania zewnętrznego. Standard określa, że nie zajmuje się faktycznym ani przypisanym kosztem kapitału własnego.

Czy odsetki od leasingu finansowego dostosowywanego składnika aktywów podlegają kapitalizacji jako koszty finansowania zewnętrznego?

Tak. Odsetki zapłacone w ramach leasingu finansowego są przypisane do danego składnika aktywów. Odsetki podlegają kapitalizacji, jeżeli składnik aktywów jest dostosowywanym składnikiem aktywów lub jest wykorzystywany wyłącznie do budowy dostosowywanego składnika aktywów. Na przykład dźwigi lub stocznie są brane w leasing w celu budowy statku. Statek jest dostosowywanym składnikiem aktywów. Odsetki od leasingu finansowego dźwigu lub stoczni podlegają kapitalizacji jako koszty finansowania zewnętrznego. Koszty finansowania zewnętrznego z tytułu leasingu finansowego mogą być kapitalizowane tylko do momentu zakończenia budowy dostosowywanego składnika aktywów.

Jednostka wykorzystuje kredyty na bieżącą działalność do finansowania swoich dostosowywanych aktywów. Jednakże przepływy pieniężne z działalności operacyjnej wystarczyłyby na sfinansowanie nakładów kapitałowych ponoszonych w trakcie okresu. Czy kierownictwo może stwierdzić, że kredyty na działalność bieżącą są wykorzystywane do finansowania kapitału obrotowego i innych transakcji (na przykład, fuzji i przejęć lub leasingu finansowego), ale nie do finansowania dostosowywanych aktywów, w którym to przypadku nie kapitalizowano by żadnych kosztów finansowania zewnętrznego?

Nie. Przyjmuje się, że kredyty na działalność bieżącą są w pierwszej kolejności wykorzystywane do finansowania dostosowywanych aktywów (po wykorzystaniu funduszy przeznaczonych konkretnie na te aktywa). Jest tak nawet w przypadku, gdy przepływy pieniężne z działalności operacyjnej są wystarczające do sfinansowania nakładów kapitałowych.

W niektórych rzadkich okolicznościach może być uzasadnione wyłączenie niektórych kredytów na bieżącą działalność z wyliczenia stopy kredytowania, o ile w rezultacie stopa kapitalizacji nie będzie zerowa.

Jednostka zależna uzyskała nieoprocentowaną pożyczkę od swojej jednostki dominującej i wykorzystała ją do budowy dostosowywanego składnika aktywów. Czy naliczenie odsetek podlega kapitalizacji jako koszty finansowania zewnętrznego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym jednostki zależnej?

Tak. Odsetki naliczone metodą efektywnej stopy procentowej są składnikiem kosztów finansowania zewnętrznego, które podlegają kapitalizacji.

MSR 39 wymaga początkowego ujęcia zobowiązania według

wartości godziwej. Jednostka zależna może wybrać zasadę rachunkowości dotyczącą wykazywania różnicy pomiędzy wartością godziwą kredytu a kwotą otrzymaną od jednostki dominującej. Różnica ta może być traktowana albo jako zwiększenie kapitału własnego jednostki zależnej, albo jako przychód w rachunku zysków i strat. Powinno to odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji. Jeżeli zostanie ona potraktowana jako przychód, zysk nie obniża kosztów finansowania zewnętrznego.

W późniejszym okresie zobowiązanie wycenia się według zamortyzowanego kosztu, wraz z naliczonymi odsetkami, metodą efektywnej stopy procentowej. Odsetki naliczone metodą efektywnej stopy procentowej są składnikiem kosztów finansowania zewnętrznego i są uwzględniane przy ustalaniu kosztów podlegających kapitalizacji.

Jeżeli budowę dostosowywanego składnika aktywów prowadzi osoba trzecia, czy koszty finansowania zewnętrznego kapitalizuje się w odniesieniu do przedpłat dokonanych na rzecz osób trzecich na poczet nabycia danego składnika aktywów?

Tak. Koszty finansowania zewnętrznego poniesione przez jednostkę na sfinansowanie przedpłat na poczet dostosowywanego składnika aktywów podlegają kapitalizacji na tej samej podstawie, co koszty finansowania zewnętrznego poniesione na składnik aktywów budowany przez spółkę.

Kapitalizacja rozpoczyna się w momencie spełnienia łącznie trzech warunków: nakłady zostały poniesione, koszty finansowania zewnętrznego zostały poniesione oraz działania niezbędne do przygotowania danego składnika aktywów do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży są w toku.

Nakłady na składnik aktywów uznaje się za poniesione, jeżeli dokonano przedpłat (płatności rat). Koszty finansowania zewnętrznego uznaje się za poniesione w momencie uzyskania kredytu. Ostatni warunek - działania niezbędne do przygotowania danego składnika aktywów do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży są w toku - uznaje się za spełniony, jeśli producent rozpoczął proces budowy. Aby ustalić, czy budowa jest w toku, kierownictwo musi uzyskać informacje bezpośrednio od producenta. Kierownictwo nie powinno zakładać, że działania te rozpoczęły się w momencie wypłaty pierwszej raty. Zobacz Przykład 1 poniżej.

Różnice kursowe

W jaki sposób kierownictwo powinno ustalać kwotę różnic kursowych podlegających kapitalizacji?

Zmiany do MSR 23 wymagają kapitalizacji różnic kursowych związanych z kredytami w stopniu, w jakim są uznane za korektę kosztów odsetek. Dodatkowo i ujemne różnice kursowe, które stanowią korektę kosztów odsetek, obejmują różnicę w wysokości odsetek pomiędzy kosztami finansowania, jakie byłyby poniesione, gdyby jednostka zaciągnęła kredyt w walucie funkcjonalnej, a kosztami finansowania faktycznie poniesionymi z tytułu kredytów w walucie obcej. Inne różnice, które nie stanowią korekt kosztów odsetkowych, mogą na przykład obejmować wzrost lub spadek kursów wymiany walut w rezultacie zmian innych wskaźników ekonomicznych, takich jak zatrudnienie czy produktywność lub zmiana rządu.

Zmiany do MSR 23 nie określają, którą metodę należy zastosować do oszacowania wartości różnic kursowych, które mogą być ujęte w kosztach finansowania zewnętrznego.

Przykład 1

W marcu 2007 r. Spółka A zamówiła od producenta cztery samoloty, które mają być dostarczone w okresie 2010-2014. Za każdy samolot w momencie podpisania umowy zapłacona została zaliczka. Plan pozostałych płatności za każdy samolot jest zróżnicowany, zależnie od przewidywanej daty dostawy poszczególnych samolotów. Spółka A finansuje wszystkie płatności kredytami bankowymi.

Producent rozpoczyna planowanie produkcji dla pierwszego samolotu, co obejmuje zamówienie części od dostawców, wkrótce po podpisaniu umowy. Fizyczny montaż samolotu odbywa się w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przed dostawą, natomiast produkcja poszczególnych części (czy to w fabrykach producenta, czy u poddostawców) odbywa się do 24 miesięcy przed dostawą.

Spółka A otrzymała informację od producenta, że produkcja części do pierwszego samolotu rozpoczęła się w lutym 2008 r. Producent nie podjął jeszcze żadnych działań w związku z produkcją pozostałych trzech samolotów.

Spółka A wyznaczyła 1 stycznia 2008 r. jako datę wcześniejszego zastosowania zmian do MSR 23.

Czy koszty finansowania poniesione przez Spółkę A mogą być kapitalizowane? Jeżeli tak, kiedy ma się rozpocząć kapitalizacja?

Rozwiązanie

Samolot jest dostosowywanym składnikiem aktywów, ponieważ ukończenie jego budowy będzie trwało znaczny okres czasu. Koszty finansowania zewnętrznego poniesione przez Spółkę A mogą więc być kapitalizowane.

Spółka A ponosi nakłady na budowę samolotu poprzez dokonanie przedpłaty. Ponosi również koszty finansowania, jako że zaciągnięto kredyt bankowy.

Kapitalizacja kosztów finansowania zewnętrznego rozpoczyna się, kiedy producent rozpoczyna budowę. Budowa (produkcja części) rozpoczęła się w lutym 2008 r., ale dotyczy tylko jednego samolotu. Koszty finansowania zewnętrznego poniesione w odniesieniu do tego samolotu mogą więc być kapitalizowane od lutego 2008 r. Koszty finansowania zewnętrznego poniesione na zaliczki zapłacone w związku z pozostałymi trzema samolotami powinny obciążać rachunek zysków i strat do czasu rozpoczęcia procesu budowy.

W swoich ostatnich rozmowach KIMSF brał pod uwagę następujące dwie metody:

- Część zmian różnic kursowych może być oszacowana na podstawie kursów forward przyjętych w momencie zawarcia umowy kredytu oraz
- Część zmian różnic kursowych może być oszacowana na podstawie stóp procentowych podobnych kredytów zaciągniętych w walucie funkcjonalnej jednostki.

Możliwe też mogą być inne metody. Kierownictwo dokonuje subiektywnego osądu, by ocenić, które różnice kursowe można kapitalizować. Metoda przyjęta do ustalania wartości będącej korektą kosztów finansowania zewnętrznego stanowi wybór zasady rachunkowości. Metoda ta powinna być stosowana w sposób konsekwentny do różnic kursowych, zarówno dodatnich, jak i ujemnych.

Zaprzestanie kapitalizacji

Kiedy zaprzestaje się kapitalizacji, jeżeli budowa jest realizowana w etapach, a każdy etap może być realizowany oddzielnie?

Kapitalizacji dotyczącej jednego etapu zaprzestaje się, kiedy etap ten jest gotowy do zamierzonego wykorzystania lub sprzedaży. Każdy kolejny etap będzie skutkował kapitalizacją kosztów finansowania zewnętrznego przez okres jego trwania.

Interakcje pomiędzy MSR 23 a MSR 11

Jednostka ponosi koszty finansowania zewnętrznego w związku z budową składnika aktywów wykazywanego zgodnie z MSR 11. Czy kierownictwo traktuje koszty finansowania zewnętrznego jako koszty związane z umową zgodnie z MSR 11?

Tak. Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przypisać do budowy danego składnika aktywów, są traktowane jako koszty związane z umową zgodnie z MSR 23 i MSR 11.

Czy kierownictwo uwzględniła płatności otrzymane z góry od klientów przy ustalaniu kwoty kosztów finansowania zewnętrznego, która ma być ujęta w kosztach umowy?

Tak, jeżeli jednostka finansuje umowę o budowę z kredytów na działalność bieżącą. Ustalenie kwoty kosztów kredytów na działalność bieżącą, która ma być kapitalizowana w sprawozdaniu finansowym konstruktora, opiera się na pozycji netto umowy po uwzględnieniu płatności dokonanych przez klientów w związku z umową.

Przedpłaty nie są uwzględniane, jeżeli jednostka finansuje budowę z kredytów celowych. Koszty finansowania zewnętrznego, które mają być ujęte w koszcie umowy, to faktyczne koszty finansowania zewnętrznego poniesione w związku z danym kredytem celowym w danym okresie, pomniejszone o przychody z tytułu czasowego zainwestowania tych kredytów.

Okres przejściowy, zastosowanie po raz pierwszy oraz różnice w porównaniu z US GAAP.

Czy zmiany do MSR 23 mają zastosowanie do dostosowywanych aktywów występujących na dzień przejścia na ten standard?

Nie. Zmieniony MSR 23 ma zastosowanie do dostosowywanych aktywów, w przypadku których data rozpoczęcia kapitalizacji przypada w dniu wejścia standardu w życie lub później. Zmiany do MSR 23 nie mają wpływu na dostosowywane aktywa, w przypadku których data rozpoczęcia kapitalizacji przypada przed datą przejścia na ten standard. Jednakże kierownictwo może zdecydować się na ustalenie dowolnej daty przed datą wejścia w życie standardu i stosować zmiany MSR 23 do kosztów finansowania zewnętrznego odnoszących się do dostosowywanych aktywów, w przypadku których data rozpoczęcia kapitalizacji przypada w dniu wejścia standardu w życie lub później.

Data rozpoczęcia kapitalizacji to dzień, w którym jednostka po raz pierwszy spełnia wszystkie poniższe warunki:

- poniesione zostały nakłady na dany składnik aktywów,
- poniesione zostały koszty finansowania zewnętrznego oraz
- jednostka podjęła działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do jego zamierzonego wykorzystania lub sprzedaży.

Zobacz Przykład 2.

Sporządzając sprawozdania finansowe według US GAAP, zagraniczny prywatny emitent kapitalizował koszty odsetek zgodnie z wymogami FAS 34. Emitent ten nie ujawnia już uzgodnienia pomiędzy US GAAP a MSSF w swoim sprawozdaniu finansowym. Czy sporządzając sprawozdania finansowe według MSSF kierownictwo może stosować tę samą metodę, która była stosowana zgodnie US GAAP?

Nie. MSR 23 po uwzględnieniu zmian jest standardem ujednoczonym z US GAAP, ale niektóre aspekty wyceny nadal różnią się od FAS 34. Główne różnice teoretyczne przedstawiono w zmianach do MSR 23 UW19-26.

Przykład 2

Spółka postanawia ustanowić dzień 1 stycznia 2008 r. jako datę, od której będą kapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego.

Kredyty zostały uzyskane w tym samym momencie, w którym rozpoczęła się budowa dostosowywanych aktywów A i B. Kryteria kapitalizacji dla obu składników aktywów (A i B) zostały więc po raz pierwszy spełnione w momencie rozpoczęcia budowy.

Rozwiązanie

Koszty finansowania zewnętrznego będą kapitalizowane w przypadku dostosowywanego składnika aktywów B, ale nie w przypadku dostosowywanego składnika aktywów A. Kryteria kapitalizacji składnika aktywów A były spełnione przed 1 stycznia 2008 r.

Diagram czasowy dla Przykładu 2

